

HET ORNITHOLOGISCH ATLASPROJECT

In 1972 startte de Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland (SOVON) het atlasproject in Nederland. De bedoeling hiervan is om in heel Nederland de verspreiding van broedvogels na te gaan. Daartoe is Nederland verdeeld in blokken van 5 x 5 km., waarbinnen het al dan niet voorkomen van de Nederlandse broedvogelsoorten nagegaan moet worden.

Voor dit project bewerkt de Vogelwerkgroep het Gooi o.c. in 1974 de volgende blokken (de cijfers hebben betrekking op de topografische code) met als centrum/begrenzing:

- 25-47 Weesp (noord), Muiden;
- 25-48 Muiderberg, Naarderbos, Naardermeer (alleen noordrand);
- 25-57 Weesp (zuid), Nederhorst den Berg, Dammerkade, Googh, Bergse Pad;
- 25-58 Naardermeer, Naarden Vesting, Ankeveen (dorp, molen), Hilversumse Meent, Bussum (westrand, centrum);
- 26-41 Gooimeerkust: Oud-Valkeveen - Wolfskamer;
- 26-42 Huizerpier + directe omgeving;
- 26-51 Naarden (oostelijke helft), Zanddijk, Valkeveen, Huizen, Bikbergen, Blaricum- en Tafelbergerheide, Bussum (oost), Crailo;
- 26-52 Oostermeent, Huizen (oostrand), Blaricum, Eemnes (Meentweg, Noordpolder te Veen);
- 31-17 Vreeland, Overmeer, Horstermeer, Wijde Blik, Wije Gat (Kortenhoef);
- 31-18 Kortenhoefse Dijk, 's Graveland (+ landgoederen), Spanderswoud, Corversbos, Hilversum ('s Gravelandseweg, Vaartweg);
- 31-28 Nw. Loosdrecht, Tienhovens Kanaal, Hilversum (Kerkelanden, Bosdrift), Hoornboeg, Einde Gooi;
- 32-11 Hilversum, Laren (+ hei St. Janskerkhof, Lange Heul), Anna's Hoeve, Laarder Wasmeer;
- 32-21 Hilversum (Utrechtseweg, Riebeeck), Monnikenberg, Hilversums Wasmeer, Lage Vuursche, Hollandse Rading.

Voor elk blok is een inventarisator, die zelf zoveel mogelijk zijn gebied probeert af te werken. Het zal daarbij wel nuttig zijn om zijn waarnemingen aan te vullen met die van andere vogelaars die regelmatig in zijn blok komen. Voor deze waarnemingen geldt een code, die in geheel Europa gebruikt wordt en waarvan niet afgeweken moet worden. Voor iedere vogelsoort geldt dat alleen belangrijk is of deze in het blok voorkomt, niet in welk aantal.

Codelijst, gebaseerd op gegevens van het European Ornithological Atlas Committee (EOAC)

Kolom A: = Aanwezig

Code 0 Soort waargenomen, één of meerdere malen, in het broedseizoen buiten het broedbiotoop.

Kolom B: = Mogelijke broedvogelsoorten

Code 1 Soort waargenomen, één of meerdere malen, in het broed in het broedbiotoop.
 2 Eenmalige waarneming van zingende vogel in het broedseizoen.

Kolom C: = Waarschijnlijke broedvogelsoorten

Code 3 Waarneming van een paar in geschikt broedbiotoop in het broedseizoen.
 4 Territoriumgedrag (zang, gevechten e.d.) op ten minste twee dagen, die meer dan een week uit elkaar liggen, op dezelfde plaats vastgesteld.

- Code 5 Baltsgedrag (ook copulatie).
6 Bezoek van vogel aan een waarschijnlijke nestplaats.
7 Angstkreten en ander gedrag dat wijst op de aanwezigheid van nest of jongen.
8 Vangst van vogel met broedvlekken.
9 Transport van nestmateriaal, nestbouw, of uithakken van nestholte.

Kolom D: = Zekere broedvogelsoorten

- Code 10 Afleidingsgedrag (zoals gesimuleerde verlamingsverschijnselen, waardoor de waarnemer van nest of jongen wordt weggeleid).
11 Pas gebruikt nest of verse eierschalen gevonden.
12 Pas uitgevlogen jongen van nestblijvers of donsjongen van nestvlieders waargenomen.
13 Bezoek van ouders aan nest waarvan inhoud niet vastgesteld kon of waarneming van broedende vogel.
14 Transport van faeces of voedsel voor jongen.
15 Nest met eieren.
16 Nest met jongen gezien (of jongen gehoord).

Kolom E: = Aantal broedparen in het blok (kan alleen ingevuld worden als kolom C en/of D gecodeerd is)

- Code 1 Exact 1 broedpaar.
2 2 - 10 broedparen.
3 11 - 100 broedparen.
4 101 - 1.000 broedparen.
5 1.001 - 10.000 broedparen.

N.B. exacte aantallen in het blok (indien bekend) worden tussen haakjes vermeld.

Bij deze codelijst dient wel begrepen te worden, dat het volstrekt niet de bedoeling is dat er nesten gezocht worden, maar wel dat toevallige nestvondsten etc., die uiteraard meer bewijskracht hebben dan waarnemingen van zingende vogels, ook gebruikt kunnen worden.

Zoals u ziet is het totale aantal broedvogelsoorten, kolommen C en D samen, bijzonder hoog. Eerst als we ook de andere blokken in het Gooi onderzocht hebben, kunnen we echter de juiste waarde van deze gegevens bepalen. Daarom, vanaf deze plaats: doet u allemaal mee! Ieder gegeven, ook van één enkele soort, is belangrijk. Ook van onze Gooische ringers verwachten we de nodige gegevens. Juist zij zullen nogal eens met nesten en jonge vogels geconfronteerd worden.

Hoe geeft u uw waarneming door ?

1. U neemt contact op met de desbetreffende inventarisator en geeft hem/haar uw waarneming, of:
2. U vult een waarnemingskaart van de VWG in, en vermeldt bovendien bij "Opmerkingen" bv.: Atlas 25-58: C4.

Als u enigszins regelmatig in het veld komt, is het bovendien nuttig uw waarnemingen te noteren, omdat door de diverse blokken en de vele daarin te verwachten soorten anders toch weer veel gegevens verloren gaan.

Wilt u meer weten over het Atlasproject, leest u dan de Korhaan 7e jrg. no.3, mei/juni 1973 nog eens, of "Het Vogeljaar", 21e jrg. no.2 of 22e jrg. no. 1

Tenslotte: veel succes in dit nieuwe vogelbroedseizoen en vergeet u toch vooral niet uw waarnemingen door te geven.

Jelle Harder

